

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Виховання і освіту підростаючих поколінь прагнемо будувати насамперед на принципах людиноцентризму, суб'єктності, толерантності, елективності, загальнолюдських і національних цінностей, самостійності, відповідальності, діалогу культур.

Значення виховання в сучасних умовах зростає. Про це свідчить факт змін у визначенні освіти у відповідності до закону, прийнятому в сучасній Росії. Нікандров М.Д., президент РАО, зазначає, якщо в першому варіанті закону (1992 р.) вказувалося, освіта – це навчання і виховання, то у другому його варіанті (1996 р.) сказано, що освіта є виховання й навчання. Президент РАО наголошує, що зміна місць доданків означає зміну пріоритетів (Педагогіка. – 2008. – №9. – С. 4). Думка ця ненова, але ми підкреслюємо її тому, що у нас з'явилися вчені, які бояться самого поняття «виховання» у своєму прагненні наслідування іноземного, щоб не відстати від Європи. У цьому питанні, яке ставить життя, авторитаризм не повинен мати місця. Вирішальне значення за науково-дискусійним підходом.

Орієнтуючись на інтеграцію України в європейський цивілізаційний простір, усвідомлюючи, що вся західна цивілізація побудована на раціонально-інтелектуальній діяльності, все ж покликани недопустити розчинення й асиміляції свого, українського, і цілеспрямовано вносити свій доробок у досягнення людства в науці, освіті, формуванні людської особистості. Всьому світові відомі думки про виховання Г. Ващенко, А. Макаренка, В. Сухомлинського. Глибинний зміст їхніх наукових узагальнень з проблем виховання викликає інтерес не лише педагогічної громадськості України, а й усього світу.

Формування нового способу мислення, в т.ч. і педагогічного не може відкинути емоцій і волі людини, якщо в них закладена раціональна думка, що спонукає до дії. В ім'я толерантності й злагоди між людьми, поваги і відповідальності за особистість, що формується, не можемо не зважати на висновок К.Д. Ушинського, зроблений у його праці «Людина як предмет виховання»: «Вплив моральний є головним завданням вихователя, значно більш важливим, ніж розвиток розуму взагалі, наповнення голови знаннями і роз'яснення кожному його особистих інтересів» (Собр. соч. – М.-Л., 1948. – Т.2. – С. 431). Енергія цього положення К.Д. Ушинського особливо життєтворча в умовах зменшення ролі духовного складника в функціонуванні суспільства й одночас зростання чинника його інтелектуалізації. При цьому враховуємо розширення ринку освітніх послуг, посилення конкуренції, зміни у системі цінностей молодих людей, зміцнення інтеграції теорії навчання і практичної діяльності суб'єктів освіти. Підкреслимо формування нового освітнього простору – інтернет-простору, який дозволяє розвиватися таким формам освіти, як дистанційне навчання, віртуальні корпоративні університети, транснаціональні навчальні центри.

У цих умовах виховання все більше відходить на периферію педагогічного процесу. Віддаючи належне провідній ролі у вихованні енергії інтелекту, самоосвіті й самовихованню, належить зауважити про особистісну й соціальну недоцільність зводити і розглядати педагогіку лише як науку про освіту. В Законі Російської Федерації «Про освіту» освіта визначається як «цілеспрямований процес виховання і навчання в інтересах людини, суспільства і держави». А отже, освіта у цьому документі визначається як виховання в його широкому педагогічному розумінні – «виховання – цілеспрямований процес навчання і освіти». У цих визначеннях поняття «освіта» і «виховання» міняються місцями, що не є свідченням на перевагу освіти.

Непереконливим на користь освіти є й аргумент, який полягає в тому, що в англійській мові, засобі міжнародної наукової комунікації, слово «виховання» неможливо перекласти з усіма його нюансами. Не варто заперечувати, що розвиток усієї системи цінностей і багатогранної гами почуттів людини здатне забезпечити лише виховання. Можливо в зв'язку з цим провідний методолог і дидакт Росії В.В. Краєвський робить об'єктивний висновок, що загальноприйнятого рішення щодо цієї проблеми сьогодні немає (В.В. Краєвський, Е.В. Бережнова. Методология педагогики – М., 2006. – С. 71-72.). Вибір залишається за кожним педагогом. Він залежить від ерудиції, професійного досвіду, схильності до наукового аналізу, а також від традицій і ментальності народу. Педагогіка – наука про виховання і освіту як єдиного процесу. Навчання – шлях одержання освіти й один із засобів забезпечення виховання особистості.